

MICALET TEATRE

Merrick. L'home elefant

Emili Chaqués

Il·lustracions de Javier Lacasta Llácer

Premi de Teatre Infantil «Teatre Escalante»

MERRICK. L'HOMME ELEFANT

*A Ramon Moreno i Amparo Pedregal, que van creure
en aquesta peça teatral des del primer moment i, perquè,
com deia Bertol Brecht, «els èxits d'un alumne
pertanyen als seus mestres»*

PRÒLEG

Entre 1977 i 1980 Bernard Pomerance a Broadway i David Lynch en el cinema van ressuscitar la figura de Joseph Merrick amb dues obres que han immortalitzat una de les personalitats britàniques més conegudes arreu del món.

Ambdós creadors es van basar per a escriure els seus guions en l'obra autobiogràfica del doctor Frederick Treves *The Elephant Man and Other Reminiscences*, publicada l'any 1923. Un text que, per diverses raons contrastades, compta amb un gran nombre d'inexactituds i incoherències.

En jubilar-se, el metge personal del rei Eduard va voler començar una carrera literària que, malauradament, no va ser gaire exitosa. Tot i això, el seu editor, veient l'interés que tenia a fer carrera com a lletraferit, l'animà a escriure sobre aquell pacient del món del circ que havia tractat trenta anys abans. L'empresari editorial estava convençut que aquella història vendria molts exemplars perquè la morbositat que despertava «l'home elefant» atrauria molts lectors i lectores. I així va ser.

Amb setanta anys acabats de fer, Frederick Treves publicà la seua història amb Joseph Merrick però des

d'una visió molt particular, triomfal i subjectiva, i amb errades com la del nom del seu coprotagonista al qual anomena John quan es deia Joseph o supressions sobre qüestions ètiques com que ell també va voler beneficiar-se de «la criatura» per a guanyar prestigi en el món de la medicina.

És per això que arran de les obres de Pomerance i Lynch es van publicar una gran varietat de treballs i investigacions sobre Joseph Merrick que ajudaren a situar la persona, el context social i històric i la gent que l'envoltà d'una forma plenament objectiva per a explicar la seua biografia.

Per tot açò i més, quaranta anys després de l'estrena del llargmetratge, volem contar la veritable i meravellosa vida de l'home elefant. Una vida plena d'esperança i resiliència que guarda similituds amb *L'home a la recerca de sentit* de Viktor Frankl, ja que podem afirmar que el cas Merrick és possiblement el primer cas documentat sobre assetjament emocional de la història.

Joseph Merrick no es va rendir mai. Al llarg de la seua vida va superar totes i cadascuna de les barreres que se li van presentar. De la pèrdua de sa mare, passà a la violència psicològica de son pare i de la seua madrastra. De la fàbrica de cigarrets, a la Casa de Treball; i d'allí, al circ; i del circ de rareses, a l'hospital de Londres. Havia passat per l'infern i no es cremà. No tenia ni un gram de maldat, ni ànim de venjança, ni sarcasme, ni cinisme, ni una mala paraula per a ningú. Era ex-

quisidament educat. Tot en ell era amor i agraïment. La quantitat de desgràcies que sofrí eren directament proporcionals a la seua qualitat humana i a la blancor de la seua ànima. Però tots els que el van conèixer es preguntaven el mateix: «Com podia ser així?». La majoria afirmà que en cas d'haver patit el que ell va viure s'hauria suïcidat. Ell, no. I això només té una resposta: Joseph Merrick, l'home elefant, era l'ésser més humà que ha donat la humanitat. I ara i sempre serà etern.

Aquesta obra està concebuda per a representar-se amb un gran nombre d'actors i actrius o amb sis intèrprets que assumeixen diferents personatges. D'aquesta manera, les rèpliques es poden repartir d'acord amb el criteri de qui dirigeixca l'espectacle.

ESCENA 1
LA IMPERFECCIÓ HUMANA

(Les RARESES, que simbolitzen la imperfecció humana, fan un rogle deixant un espai per a JOSEPH MERRICK. Porta al coll un penjoll amb la imatge de sa mare, la seua àncora per a seguir avant enfront dels mals moments.)

(Les RARESES descriuen JOSEPH.)

RARESES. Home, de 27 anys, nascut el 5 d'agost del 1862.

A Leicester, Anglaterra.

Nom: Joseph Merrick.

Característiques físiques:

Mesura del cap: noranta-un centímetres de circumferència.

Esquena amb forma d'interrogant a causa d'una pronunciada escoliosi.

Tumors molt pronunciats, frontals i a la mandíbula, que li deformen el rostre considerablement.

Mà dreta deformada, amb un canell de trenta centímetres de circumferència, més gran que la pota davantera d'un elefant.

Mà esquerra menuda, delicada i proporcionada amb el braç.

Cames i peus coberts d'una pell grossa, rugosa i grisenca.

Amb masses lobulades irregulars de tumors confluents que presenten la formació ordinària d'un tipus de mol·lusc.

Aquesta pell paquidèrmica li envolta la major part del cos.

Té una considerable coixera al maluc esquerre. També pateix atròfia en tot el cos.

La seua malaltia s'ha diagnosticat amb el nom de síndrome de Proteu, en honor del déu grec capaç de canviar de forma.

12/15/13

És per totes aquestes característiques i per la seua actuació en diversos espectacles de fenòmens que aquest home és conegut com:
TOTES. L'home elefant.

ESCENA 2

MARY JANE PATEIX PEL FUTUR DEL SEU FILL

(MARY JANE, la mare de JOSEPH MERRICK, des d'una altra perspectiva, interacciona indirectament amb els personatges sense tindre consciència de la seua presència.)

(Les RARESES són ara les protectores de JOSEPH. Tanmateix, són imperfectes i més avant sabem que són els altres «fenòmens de fira» amb els quals treballà JOSEPH en diferents circs. Són persones amb diferències físiques notables que també han sigut rebutjades i vilipendiades per la societat.)

RARESES. Àngels rere teu...
Àngels davant teu...
Àngels al voltant teu...
Beneïu aquest xiquet...
Beneïu el menut Joseph...
Bonic...
Tímid...
Tranquil...

TOTES. Beneïu aquest xiquet!

(Llum que il·lumina MARY JANE MERRICK engrunsant el seu fill mentre li canta una cançó de bressol.)

MARY JANE. *(Al públic.)* Beneïu el meu fill... Bona voluntat, per favor... Bona voluntat per a ell.
(Cantant.) Dorm, tranquil i assossegat,
tresor de la mare.
Dorm, tranquil i confiat,
amor de la mare.
Que els llums s'apaguen ja
perquè els somnis guaitaran
i els àngels et guardaran.

(Les RARESES juguen, com xiquets i xiquetes en un pati escolar.)

JOSEPH. Es riuran de mi?

MARY JANE. És possible...

JOSEPH. Per què?

MARY JANE. La gent, els xiquets... són de vegades...

TOTES. Cruels!

MARY JANE. Dorm, tranquil i assossegat,
tresor de la mare.

Dorm, tranquil i confiat,
amor de la mare.

Que els llums s'apaguen ja
perquè els somnis guaitaran
i els àngels et guardaran.

MARY JANE. Ja ho entendràs quan sigues més
major...

JOSEPH. I a l'escola també es riuran de mi?

MARY JANE. És possible, rei de la mare.

JOSEPH. És perquè soc diferent?

RARESA. Perquè eres diferent.

JOSEPH. Per què soc diferent?

TOTES. (*Mostrant les seues diferències físiques.*) Per
què som diferents?

RARESA. A mi em diuen monstre.

RARESA. Jo soc abominable.

RARESA. I jo que soc un pecat.

RARESA. Que tant de bo haguera mort en nàixer.

RARESA. Que faig fàstic.

RARESA. Que soc un castic.

RARESA. Que soc un animal.

JOSEPH. Per què soc diferent?

MARY JANE. No eres diferent... Eres especial.

JOSEPH. Mare, soc un animal?

MARY JANE. (*Enfadada.*) No eres un animal! Eres una persona! Eres el meu fill!

ESCENA 3
EL NAIXEMENT DE JOSEPH MERRICK

(Les RARESES expliquen i representen l'origen dels mals de JOSEPH MERRICK.)

RARESES. Al poble un circ arribà,
i en un passacarrer presentà,
del que tenien, el millor,
perquè era festa major!

Sorprenents artistes!
Malabaristes i contorsionistes!
Escopidors de foc...
I pallassos que feien jocs.